

Nr 472.

Av herr Flyg m. fl., angående åtgärder till fiskerinäringens främjande.

I det komplex av frågor, vilka uppstått i och med det nuvarande samhällssystemets kris, finnes även fisket och fiskerinäringen. Utifrån utgångspunkten, att det gäller att bereda människovärdiga existensbetingelser för det arbetande folket, synes emellertid förhållandena på här berört område allt för litet uppmärksammas från riksdagens sida. Vad som här är att göra är, dels att vidtaga sådana åtgärder, vilka anses nödvändiga för ett rationellt utnyttjande av landets rikstillgång på fiskevatten, dels att ingripa stödjande för den del av befolkningen, som har sin utkomst av fisket eller för husbehov är därav beroende samt dels att vidtaga sådana åtgärder till förändring av på området gällande lagbestämmelser, vilka betingas av ovan berörda åtgärder.

Landets sjöar och rinnande vattendrag har en sammanlagd areal av cirka 37 000 kvkm. Antalet sjöar beräknas till över 100 000. Insjöfisket beräknas ge en årlig avkastning av 10 miljoner kronor; kustfisket efter sötvattensfisk 2 miljoner kronor (ål och lax ej här inberäknade); havsfisket 25 miljoner kronor. Ett klokt organiserat, rationellt lagt fiske beräknas på sakkunnigt håll kunna ge väsentligt större avkastning. Om detta är riktigt innebär det bättre existensbetingelser för den del av befolkningen, som redan nu lever på fiske, samt dessutom arbetsmöjligheter för andra, vilka nu sakna arbete och försörjningsmöjligheter.

Det framföres nu ofta klagomål över dåligt fiske, minskad eller mycket ringa tillgång på fisk. Man säger att en sjö är utfiskad. Detta är många gånger ett felaktigt omdöme. Endast i fall där industriell eller annan likartad orsak till fisktillgångens minskning är förhanden, kan man tala om att möjligheterna till fiske icke förefinnes. I stället för att säga utfiskad sjö kan man ofta med större fog säga felfiskad. Orsakerna här till kunna vara: 1. Värdelös fisk, oduglig till människoföda, liksom även, relativt sett, till föda för rovfisken, har ostörd fått stanna i sjön och förtär all fiskföda sjön förmår producera. 2. Genom för ringa fiske i sjön har fisken tillväxt så kraftigt att den föda sjön producerar ej står i proportion till tillväxten, varigenom alla fiskarter bli mindre utvecklade och odugliga. Detta är mycket vanligt. 3. Ett tidigare givande gäddfiske har blivit sämre och i den goda avsikten att åstadkomma bättring har fiskvattensägaren upphört att fiska gädda. Resultatet har blivit att det förefintliga gäddbeståndet ostört förtärt den bästa gäddfödan — denna har minskat och annan fisk — ogräsfisken — har härigenom erhållit bättre näringsmöjligh-

heter och förökats. Stora gäddor med kraftigt behov av näring har samtidigt blivit de alltmer hänsynslöst härskande i sjön.

Genom en rationell ordnad fiskvård kunna dessa och andra missförhållanden undanrödjas samt en permanent rikare avkastning garanteras. Liksom man för jordbrukets vidkommande använder sig av erfarenhetens och vetenskapens rön för att höja kvalitet och avkastning måste man för fiskenäringens vidkommande komma fram till likartade åtgärder. Det gäller en ordnad fiskodling — rätt fisk i rätta vatten — m. m., men nuvarande fiskerättsförhållanden omöjliggör detta.

Gammal lagtext föreskriver: »den äger vatten som land äger». Denna princip har följts av senare lagstiftare. § 2 i fiskerättslagen säger sålunda: »Saltsjöfisket inomskärs tillhör dem som äga stränder och holmar omkring fiskevattnet» och § 5 i samma lag säger: »Uti sjöar och rinnande vatten nyttja strandägare, utan intrång av annan, fiskevatten, som är beläget inom hans fastighetsrå och rör eller eljest till dess ägor hörer.» I jordabalkens 12 kap. 4 § säges: »Är å, sjö eller sund sidolånga byar emellan äge då halvt vardera.» I denna ägarens oinskränkta rätt till fiskevattnen finnes emellertid även vissa inskränkningar. Sålunda är stadgat att fiske med krok och rev å djup i yttre skärgården och i havsbandet äge varje svensk undersåte rätt att idka. Vidare får strömmingsfiske med rörliga redskap (skötar) bedrivas utmed hela ostkusten, med vissa särskilt angivna undantag.

Dessa nu gällande fiskerättsförhållanden motverkar i sig själv ett rationellt ordnat fiske. Sålunda kan tänkas, att en fiskare, som är ägare av ett utpräglad lekvatten, ej anser sig få tillräcklig valuta av bedriven fiskodling, då han ej får fånga fisken utanför det egna fiskevattnet, då fisken efter lek-tiden lämnat detta. Vid större vatten, där flera fiskare ha äganderätten invid varandra, inträffar ofta, att den ene av dem har goda redskap för fångst av abborre medan den andre har liknande redskap för fångst av exempelvis braxen. Vederbörande vägrar varandra att utnyttja redskapen på respektive vatten och en förnuftig beskattning av fiskbeståndet kommer ej här till stånd. Även andra likartade exempel kunna anföras.

Fiskevattnen borde alltså vara samhällelig egendom. Vattnens rationella utnyttjande: romodling, fiskbeståndets förnuftiga beskattning, olika vattenområdets förläggande i »träda» efter en bestämd plan under vilka perioder fisken fridlyses m. m. — allt detta skulle kunna ordnas till allmänt gagn med en tämligen enkel organisationsapparat. Inom varje kommun kunde utses en fiskekommitté och dessa lokala kommittéer kunde sedan samarbeta länsvis.

De, vilkas intressen i första hand böra tillvaratagas genom samhälleligt beslutade åtgärder, äro för det första yrkesfiskarna. Därefter kommer husbehovsfiskarna. Men även amatörfiskarnas och sportfiskarnas intressen bör kunna komma fullt till sin rätt inom ramen för ett rationellt ordnat fiske.

Främst bör emellertid som sagt yrkesfiskarena komma. På dem bör ansvaret för romodlingen samt andra åtgärder för fiskbeståndets rationella utökande läggas. Som kompensation för denna arbetsuppgift bör frågan om fiskens avsättning till konsumenterna upptagas till granskning och bringas till en tillfredsställande lösning.

De förhållanden, som f. n. råder beträffande exempelvis försäljningen av strömming till Stockholm, tala kraftigt för att här är ett ingripande av nöden. Om strömmingspriset i minuthandeln noteras till 40 öre betyder detta att fiskaren i bästa fall erhåller 5 öre per kg fritt Stockholm. Ofta innebär emellertid detta att fiskaren ingenting får då stora partier fisk vid dylika tillfällen redovisas osåld. Exempel gives, då fiskaren blivit skyldig pengar till grossisten därför att han sänt honom sin fångst. Det har förekommit att fiskare, vilka skickat in braxen till Stockholm, erhållit 5 öre per kg för densamma medan priset i minuthandeln varit 50—80 öre.

Det kan ju anföras att det vore fiskareföreningarnas sak att ordna här påtalade förhållanden. Frågan har även varit föremål för behandling, men man har ej lyckats komma till någon reell lösning. Otivelaktigt förhåller det sig så, att försäljningsfrågan ej kan särskiljas från frågan om fiskets rationella ordnande. Den bör alltså komma med i en utredning, som omfattar frågan om fiskerinäringens rationella organiserande, så att fiskbeståndet ökas kvantitativt och kvalitativt och landets rika tillgång på fiskevatten förnuftigt och planmässigt utnyttjas.

Med ovanstående motivering, vari vi i snabba drag sökt giva en bild av det nuvarande tillståndet, vill vi hemställa.

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till regeringen hemställa om en snabbt utförd sakkunnig utredning om vilka åtgärder, som från samhällets sida bör vidtagas, samt inkomma med förslag om

a) ett rationellt utnyttjande av landets fiskevatten samt fiskbeståndets utökande och höjande kvalitativt,

b) vilka ändringar i gällande fiskeräbtsbestämmelser, som äro nödvändiga med hänsyn till en planmässigt ordnad fiskproduktion,

c) hur en försäljningsorganisation, vilken tillgodoser den yrkesfiskande befolkningens berättigade ekonomiska intressen, skall organiseras.

Stockholm den 23 januari 1934.

Nils Flyg.

Karl Kilbom.

Edoff Andersson.

August Spångberg.

Viktor Herou.

Verner Karlsson.